

DOPIŠ PRO TEBE

KROK Z PROSTŘEDNOSTI

9/80

ZVĚTŠENINA

Rodina prohlížela diapozitivy z naší dovolené. Matka, tj. já, opřená o zábradlí, v pozadí azurové moře s vychrtlou lodicí. Otec v rozhalence, s dlaní na novém autě. Syn, snacha a dvě vnoučata před pomníkem slavného muže. Babička na pestré dece, plete pro vnučku, která vedle ní okusuje gumovou kachnu.

Předvádění doprovázejí výkřiky: » Tohle jsem já! « » Proč jsi mě nevzal z druhé strany? « » Ta nááádherná katedrála!!! «

Náhle se objevil na plátně výřez vrásčité tváře se zlobně sevřenými rty a nepříjemnými očima.

» Jak se sem dostala ta hnusná čarodějnice? « podivila jsem se nahlas.

» Ale mami, to jsi přece ty, « vykřikli všichni jedním hlasem.

Muž taktně stisknul páčku, ohavná zvětšenina zmizela. Obrázek vytáhnul a položil stranou – k vyhození.

Po chvílce zmateného vzpomínání jsem si uvědomila, jak se to stalo. Snacha, plachá, neohrabaná dívka, mě něčím rozhněvala a jak jsem se naklonila, maně jsem stiskla páčku aparátu, který mi ležel na klíně. Ani jsem si to neuvědomila.

Vypadá-li takhle moje tvář zblízka, jak vypadá zblízka moje duše? Co až se jednou objeví za hranicemi času nejen všechny její vrásky, pihy a chloupky, ale i zlobné oči, vzteklé rysy, hněvivě sevřené rty? A já sama vykřiknu: » Co je to za hnusnou čarodějnici? « Boží hlas mi odpoví: » To jsi přece ty! « A na mé vlastní

přání vyjme mou duši ze série ostatních duší, k vyhození – k zavržení?!

Kdybych očekávala, že mě někdo bude fotografovat, nasadila bych masku přívětivého úsměvu. Ale pod maskou, v té hrůzně tváři, nebyla ani jiskra lásky? Jak se rozplynula? Proč? Mám vůbec lidi ráda? Svého taktního muže, předobrou maminku, temperamentní vnoučátka ... klepavou sousedku či přísného listonoše? Neumístila jsem sebe sama do středu vesmíru, na místo, kde má stát dobrotivý a spravedlivý Bůh?

Obrázek nezahladím. Až se budu připravovat ke zpovědi, pustím ho na velkou plochu plátna a budu nemilosrdně zpytovat vrásky a výrazy svého svědomí. Budu-li nemilosrdná k sobě, budu milosrdná k druhým – a pak bude i Bůh milosrdný ke mně.

Výraz mé duše se musí změnit – pak se změní i výraz mé tváře.

P. L.

PROČ NEJSME LEPŠÍ?

Lepší nejsme proto, poněvadž nechceme. Rádi bychom se polepšili, ale zůstáváme jen u přání. Vůle – dokud nedostane tak ostrý podnět jako u hrdiny našeho příběhu – se ve skutky nemění. Většina z nás se domnívá, že polepšení je jako dieta – ne hned, pane doktore!

Sv. Augustin říkával: » Pane, chci se vzdát smyslnosti, ale až později. « V mravní oblasti je mezi protiklady velmi úzká hranice. Mezi chudobou a bohatstvím je propast a málokdo ji může přeskočit, nedonutí-li ho vnější okolnosti nebo štěstí. I mezi nevědomostí a učeností je odstup; ať mám sebelepší úmysl, potřebuji k tomu, abych se stal vzdělaným člověkem, možnost se vzdělávat a mít talent.

Hranice mezi hříchem a ctností, mezi prostředností a svatostí jsou ze všech nejužší.

Už Leon Bloy na to přišel: » KROK Z PROSTŘEDNOSTI, A JSME ZACHRÁNĚNI! «

Naše vůle je plná podvědomých výmluv a zdráháme se podívat se jim do tváře. Čím víc se vzpíráme zkoumat naše výmluvy a výhrady, tím jistěji zakrývají právě ty nectnosti, kterých bychom se měli zbavit. Jsme jako na lodi, na jejíž vesla narážejí vlny dobrých úmyslů; ale neděláme pokroky, protože v hlubinách je kotva.

Klíč k mravnímu pokroku najdeme ve VYZNÁNÍ VÍRY: » *Vstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých.* « Člověk musí sestoupit do podvědomí, do » rezervátů « praktického života, k tomu, co nevidí, protože jsou to vlastně brýle, kterými se dívá na svět. Každý duch má okno, kterým pohlíží na skutečnost. Vidí ji, zapomíná však, že okno je zbarvené, takže i skutečnost vidí zbarvenou, nebo je znetvořeno, proto vidí znetvořený svět kolem sebe. Předsudky, hříšné návyky, rozčilení, žárlivost, zbarvují i největší skutečnosti našeho života.

Není-li Bůh největší láska člověka, má člověk místo něho bůžky – nebo jak říkají psychologové, má vlastní ideál, sám sebe a podle sebe posuzuje všechno, co vnímá.

Kdo se domnívá, že život spočívá ve vzrušování nervů, je neschopný pochopit radosti ducha. Kdo však Boha miluje, tomu se zdá všechno, co se vztahuje k Bohu, radostné a lehké.

Zbabělec, jenž se stydí za nízké pohnutky, skrývá svůj nedostatek lásky za nenávisť, jako skrýval Richard III. slabost za násilí: » *Jsem rozhodnut dokázat, že jsem darebák!* «

Jako jsou naše sny občas projevem skrytého přání, tak porušují naše výhrady vědomý postoj k životu.

Než můžeme vstát z mrtvých, musíme sestoupit do pekla našich podvědomých domněnek a výhrad a musíme se snažit vidět věci v tom světle, ve kterém je vidí Bůh. Neboť sobectví se od sebeklamu oddělit nedá; čím větší sobec, tím víc se snaží zakrýt svůj klam. Nemilosrdná pokora, neúprosná prohlídka všech podvědomých koutů a skrýší naší duše – a pak se naše JÁ objeví zase takové, jaké je, ne takové, za jaké je rádi považujeme.

Vykořenit sebeklam je podstatná podmínka toho, abychom viděli pravdu. Protože pravda je nepřítelka klamu, často s leknutím odstoupíme, než abychom se jí podívali do očí. Jako Pilát se odvracíme s hanebnou poznámkou: » *Co je pravda?* «

Nic nemrzačí mravní život tak, jako tyto » štěnice « zalezlé v naší duši: sobectví, nemravnost, nečestnost a zahořklost vůči druhým. Divíme se, že trpíme podobnými chybami, když jsme se už považovali za hodně dokonalé. Příčina je vždy » pátá kolona « našich předsudků a návyků. » Trojský kůň «, v němž se skrývají naše hlavní chyby. Dokud se nevykopou a nepředloží Bohu, nedá se mluvit o skutečném duchovním pokroku. Proto

řekl sv. Augustin: » Pane, tvůj nejlepší služebník je ten, který od tebe nechce slyšet, co by slyšel rád, ale raději to, co má dělat, aby ti patřil. «

Většinou jsme lidem na obtíž – sobě ovšem ne. Co dá práce naučit psa čistotě, ale kolik lidí si myslí, že mravně kvalitní člověk se dá vychovat bez sebekázně a bez námahy. Která z dnešních duchovních teorií mluví o sebekázni? A přece je to prostředek, kterým člověk natahuje a upevňuje struny houslí svého srdce, aby vydalo správnou melodii. Naplánujme si svou činnost tak, aby v ní bylo i místočko pro naše já, pro mravní dokonalost. Rozhodnutí, být lepší, musí být pevné a účinné. Pak jako bychom otevřeli okenice a slunce Boží milosti vproudilo do temné místnosti.

K ZAMYŠLENÍ

Synu, nemůžeš mít dokonalou svobodu, dokud úplně nezapřeš sám sebe. V poutech jsou všichni prospěcháři, samolibí, chlípníci, zvědavci a toulaví, kteří stále vyhledávají, co je jim příjemné a ne co patří k Ježíši Kristu; často si však vymýšlejí a vytvářejí věci, které nemají trvání. Neboť pomine všechno, co nepochází od Boha.

Drž se stručného, ale obsažného slova: Opust' vše, a všechno najdeš; zanech žádostivosti, a získáš pokoj.

Nesmíš se hned odvracet a klesat na mysli, když uslyšíš o cestě dokonalosti. Spíš tím máš být povzbuzen k vyšším věcem, po nichž máš aspoň dychtivě toužit.

Nepátráme, kde je kořen našich náklonností, nelitujeme, jak nečisté je všechno naše počínání. Poněvadž tedy naše vnitřní sklony jsou velmi porušeny, vyplývá z nich nezbytně i porušený skutek jako ukazatel nedostatku vnitřní životní čistoty. Ovoce dobrého života vzchází jen z čistého srdce.

Přirozenost dbá o zevnějšek člověka, milost se obrací k jeho nitru.

K tomu je potřebí velké milosti, která by duši povznesla a pozvedla nad sebe samu.

TOMÁŠ KEMPENSKÝ: NÁSLEDOVÁNÍ KRISTA

Své dotazy a připomínky pište na adresu:

VELEHRAD, Postfach 592, CH-8026 Zürich